

Bryssel, 22. tammikuuta 2026
(OR. en)

5626/26

FREMP 21
JAI 90
AG 11
POLGEN 17
DISINFO 6
HYBRID 9
AUDIO 9
EDUC 18
JEUN 12
CULT 6
COMPET 78
SOC 32
COHOM 22
ANTIDISCRIM 5

SAATE

Lähetäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	22. tammikuuta 2026
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2026) 12 final
Asia:	KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE Tasa-arvon unioni: Rasisminvastainen strategia 2026–2030

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2026) 12 final.

Liite: COM(2026) 12 final

Strasbourg 20.1.2026
COM(2026) 12 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

Tasa-arvon unioni: Rasisminvastainen strategia 2026–2030

JOHDANTO

Euroopan unionin (EU) perusarvoja ovat yhtenäisyys, demokratia ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Perustamissopimuksissa todetaan, että EU:ssa asuvien ihmisten moninaisuus on yksi unionin suurimmista vahvuuksista. EU on [tasa-arvon unioni](#), jonka ”perustana olevat arvot ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vähemmistöihin kuuluvien oikeudet mukaan luettuina”¹. Tämä EU:n oikeusjärjestyksen perusta edellyttää **rasismista vapaata ympäristöä, jossa jokainen voi menestyä ja olla mukana edistämässä yhteiskunnan vaurautta**. Kun nämä arvot asetetaan kyseenalaiseksi, EU seisoo kansalaistensa ja heidän oikeuksiensa ja vapauksiensa rinnalla, eikä hyväksy minkäänlaista rotuun tai etniseen alkuperään perustuvaa rasismia tai syrjintää.

Komissio hyväksyi vuonna 2020 [EU:n rasismintorjunnan toimintasuunnitelman 2020–2025](#) ja käynnisti siten uuden, kunnianhimoisen vaiheen EU:n pyrkimyksissä torjua rasismia kattavasti. Toimintasuunnitelma oli urauurtava aloite, jolla edesautettiin kaikkien suojelemista rasismilta ja rotusyrjinnältä EU:ssa. Suunnitelmassa ehdotettiin useita EU:n, kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla toteutettavia rasisminvastaisia toimenpiteitä², kuten lainsäädäntöaloitteita, joilla vahvistetaan suojelua rotusyrjinnältä ja lisätään tukea rasisminvastaista työtä tekeville kansalaisjärjestöille [kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman](#) puitteissa.

Lisäksi komissio on jatkanut vahvan rasismintorjunnan kehityksen luomista vahvistamalla kumppanuuksia vastapuolten kanssa, nimittämällä [komission ensimmäisen rasismintorjunnan koordinaattorin](#) ja käynnistämällä vuoropuheluja kansalaisjärjestöjen ja jäsenvaltioiden asiantuntijoiden kanssa. Toimintasuunnitelman tuloksena **14 jäsenvaltiota on hyväksynyt kansalliset tai alueelliset rasismintorjunnan toimintasuunnitelmat**. Kuten [EU:n rasismintorjunnan toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa koskevassa kertomuksessa](#) korostetaan, suunnitelman hyväksymisen jälkeen on edistytty merkittävästi erityisesti rakenteellisen rasismin torjunnassa, syrjinnän eri muodot huomioivan intersektionaalisen lähestymistavan soveltamisessa päätöksentekoon ja rasisminvastaisten näkökohtien sisällyttämisessä useisiin toimintapolitiikan aloihin, kuten koulutus-, työllisyys- ja terveystalitiikkaan.

EU:n rasismintorjunnan toimintasuunnitelma 2020–2025 on auttanut nostamaan rasismin keskiöön moniarvoisuutta, tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä koskevassa julkisessa keskustelussa ja lisännyt tietoisuutta rasismin aiheuttamasta uhasta [Euroopan unionista tehdyn sopimuksen \(SEU\)](#) 2 artiklassa vahvistetuille unionin arvoille. Tästä huolimatta **vuonna 2023 lähes kaksi kolmannelle eurooppalaisista katsoi rotusyrjinnän olevan edelleen yleistä omassa maassaan** (ihonväriin perustuvan syrjinnän katsoi olevan yleistä 61 % , mikä on 2 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2019, ja romanitaustaan perustuvan syrjinnän 65 % , mikä on 4 prosenttiyksikköä enemmän).³ Työsarkaa siis riittää.

Puheenjohtaja Ursula von der Leyen totesi asian suhteen olevan vielä paljon tehtävää ja ilmoitti siksi [vuosien 2024–2029 poliittisissa suuntaviivoissaan](#) **rasisminvastaisesta strategiasta**, jonka perustana ovat aiemmin saavutetut edistysaskeleet. Tässä aloitteessa otetaan huomioon **Euroopan parlamentin kehoitus jatkaa rasismintorjunnan toimintasuunnitelman työtä vuoden 2025 jälkeenkin** ja laatia siitä täysimittainen EU:n

¹ [Sopimus Euroopan unionista, 2 artikla](#).

² Lisätietoja on [rasismintorjunnan toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa koskevassa kertomuksessa](#).

³ [Eurobarometri-kysely](#) syrjinnästä Euroopan unionissa, 2023.

strategia.⁴ **Jäsenvaltiot ovat suhtautuneet myönteisesti ilmoitukseen rasisminvastaisesta strategiasta** ja ilmaisseet sitoutuvansa vahvasti rasismiin ja kaikenlaisen vihan torjuntaan.⁵

Strategialla vastataan ennen kaikkea tarpeeseen **vaalia EU:n arvoja, vahvistaa tasa-arvon unionia** ja säilyttää EU:n yhteiskuntien avoimuus, moniarvoisuus ja osallistavuus. Lisäksi **rasismiin torjuminen parantaa turvallisuutta⁶ ja on strateginen investointi EU:n kilpailukyvyyn parantamiseen.** [OECD:n tuoreessa selvityksessä](#) todetaan, että rotuun tai etniseen alkuperään perustuva syrjintä aiheuttaa EU:n bruttokansantuotteeseen vuosittain jopa 12,7 miljardin euron suuruisen vajeen.

Kasvun ja vakauden kannalta on siis olennaisen tärkeää tukea sellaisten ihmisten potentiaalia työntekijöinä, yrittäjinä ja johtajina, jotka kärsivät rasismista ja rotuun perustuvasta syrjinnästä. Talouden vaurastuminen ja yhteenkuuluvuutta edistävä yhteiskunta edellyttävät, että rasismiin muodostamaan jatkuvaan haasteeseen vastataan päättäväisesti. Eteneminen kohti todellista [tasa-arvon unionia](#) edellyttää kunnianhimoisia ja kestäviä toimia yhtäläisten oikeuksien ja mahdollisuuksien varmistamiseksi kaikille. Strategian tavoitteena on **torjua rasismia sen kaikissa muodoissa, mukaan lukien mustaihoisiin kohdistuvaa rasismia, romanivastaisuutta, antisemitismia, aasialaisiin kohdistuvaa rasismia ja muslimivihaa.** Strategiassa käsitellään rasismia kokonaisvaltaisesti, ja siinä esitetään erityistoimia syrjinnän torjumiseksi.

Muiden tasa-arvon unionin strategioiden tapaan rasisminvastaisen strategian perustana on **intersektionaalinen poliittinen lähestymistapa, jolla puututaan moninaisia ja risteäviä syrjinnän muotoja kohtaavien henkilöiden kokemaan monisyiseen eriarvoisuuteen⁷.** Se on tiiviisti linjassa EU:n nykyisten ja tulevien tasa-arvostrategioiden sekä muiden tärkeiden komission aloitteiden⁸ kanssa.

Strategia perustuu laajan kuulemisprosessin tuloksiin⁹ ja sisältää sekä kohdennettuja toimenpiteitä että toimia rasismintorjunnan valtavirtaistamiseksi kaikkiin EU:n politiikkoihin. Se tukee erityisesti rasismintorjunnasta, antisemitismin torjunnasta ja juutalaisen elämäntavan vaalimisesta sekä muslimivihan torjunnasta vastaavien komission koordinaattoreiden työtä sekä romanien tasa-arvoa, osallisuutta ja osallistumista, perusoikeuksien suojelua ja viharikosten torjuntaa koskevaa komission työtä. Strategialla vastataan myös [vihapuheen ja vihatekojen torjuntaa käsittelevän eurooppalaisen kansalaispaneelin](#) havaintoihin. Paneeli antoi suosituksia, joilla pyritään torjumaan vihaa sen kaikissa muodoissa ja edistämään keskinäistä kunnioitusta.

⁴ Euroopan parlamentin 10. marraskuuta 2022 antama päätöslauselmarodullisesta oikeudenmukaisuudesta, syrjimättömyydestä ja rasismintorjunnasta EU:ssa (2022)0389.

⁵ Esimerkiksi [neuvoston päätelmät rasismiin ja antisemitismin torjunnasta](#), [Eurooppa-neuvoston päätelmät 18. joulukuuta 2025](#) ja keskustelut [oikeus- ja sisäasioiden neuvostossa \(oikeusasiat\)](#) ja [työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvostossa \(työllisyys ja sosiaalipolitiikka\)](#).

⁶ Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 67 artiklan 3 kohta: Unioni pyrkii varmistamaan korkean turvallisuustason rikollisuutta, rasismia ja muukalaisvihaa ehkäisevillä ja torjuvilla toimenpiteillä [...].

⁷ Rotuun tai etniseen alkuperään perustuva syrjintä voi kytkeytyä muihin ominaisuuksiin tai identiteettiin, kuten sukupuoleen, vammaisuuteen, ikään, uskontoon tai vakaumukseen, seksuaaliseen suuntautumiseen, sukupuoli-identiteettiin tai sosioekonomiseen taustaan tai asemaan, liittyvään syrjintään, mikä heikentää näiden henkilöiden asemaa entisestään. Myös maahanmuuttajaviha kytkeytyy usein rasismiin ja vahvistaa sitä.

⁸ Aloitteet liittyvät [romaniväestöön, antisemitismin torjumiseen ja juutalaisen elämäntavan vaalimiseen, sukupuolten väliseen tasa-arvoon, hlbtq+-henkilöiden tasa-arvoon, vammaisten henkilöiden oikeuksiin, muslimeihin kohdistuvan vihan torjumiseen, vihan torjumiseen, kotouttamiseen ja osallisuuteen, lasten oikeuksiin](#) sekä [kohtuuhintaiseen asumiseen, laadukkaisiin työpaikkoihin, köyhyyden torjumiseen ja kansalaisyhteiskuntaan](#).

⁹ [Kerro mielipiteesi: Rasisminvastainen strategia](#); kannanottopyyntö ja julkinen kuuleminen. Nuoria ja nuorisosalalla toimivia kansalaisjärjestöjä kuultiin komission nuorisotestin yhteydessä.

I LUKU – RAKENTEELLISEN RASISMIN TORJUMINEN

Rakenteellisen rasismien tuloksellinen torjuminen edellyttää sen ymmärtämistä

[Euroopan neuvoston alaisen Euroopan rasismien ja suvaitsemattomuuden vastaisen komission](#) määritelmän mukaan rasismilla tarkoitetaan ”uskoa, jonka mukaan ’rodun’¹⁰, ihonvärin, kielen, uskonnon, kansalaisuuden tai kansallisen tai etnisen alkuperän kaltainen peruste oikeuttaa henkilön tai henkilöryhmän halventamisen tai käsityksen henkilön tai henkilöryhmän paremmuudesta”. Rasismista kärsivien ihmisten kohdalla tällaisen halventamisen vaikutukset ilmenevät usein asunnonhaussa, työnhaussa, työelämässä ja koulutusmahdollisuuksissa.¹¹ Se voi aiheuttaa rotuun tai etniseen alkuperään perustuvaa syrjintää.

Koko elämän jatkuvat kokemukset rasismista kumuloituvat ja luovat esteitä. Tätä sitkeää rasismien muotoa kutsutaan usein ”rakenteelliseksi rasismiksi”. Rakenteellisen rasismien vaikutukset voivat olla haitallisempia kuin yksittäiset rotusyrjintätapaukset, sillä rakenteellinen rasismi estää yhtäläisten mahdollisuuksien toteutumisen ja voi jatkua sukupolvien ajan.¹² EU:n perusoikeusviraston (FRA) selvityksissä¹³ kuvataan rasismista ja rotusyrjinnästä kärsivien ihmisten elämään kohdistuvia esteitä ja niiden vaikutuksia. Esimerkiksi romani- ja travellerinaisten elinajanodote on EU:ssa 7,4 vuotta lyhyempi ja miesten 8 vuotta lyhyempi kuin vastaavat elinajanodotteet koko väestössä. Vaikka suurin osa afrikkalaistaustaisista henkilöistä EU:ssa on palkkatyössä (71 %), lähes puolet heistä (46 %) on ylikoulutettuja työhönsä. Lisäksi muslimikotitaloudet kärsivät EU:ssa kolme kertaa todennäköisemmin vakavasta aineellisesta puutteesta (19 %) kuin koko väestön kotitaloudet (6 %). Rasismi voi olla merkittävä tekijä tällaisen eriarvoisuuden lisääntymisessä.

Jäsenvaltiot pyrkivät puuttumaan tähän osana kansallisella tasolla tehtävää rasisminvastaista työtä. Tässä yhteydessä **komissio ehdottaa, että helpotetaan toimivan määritelmän laatimista jäsenvaltioissa rakenteelliselle rasismille** EU:n rasismintorjunnan toimintasuunnitelman kansallista täytäntöönpanoa käsittelevässä **asiantuntijaryhmässä**¹⁴.

[Antisemitismin torjumista ja juutalaisen elämäntavan vaalimista koskevan EU:n strategian](#) mukaisesti komissio ja kaikki jäsenvaltiot ovat sitoutuneet **torjumaan kaikkia antisemitismin muotoja** ja tuomitsevat kaikki muodot tasapuolisesti. Komissio ja kaikki jäsenvaltiot käyttävät kansainvälisen holokaustin muistoa kunnioittavan liiton määritelmää antisemitismille¹⁵.

[Romanien tasa-arvoa, osallisuutta ja osallistumista koskevan EU:n strategiakehyksen](#) mukaisesti komissio ja kaikki jäsenvaltiot ovat sitoutuneet panemaan täytäntöön tehokkaita toimintapolitiikkoja, joilla pyritään saavuttamaan **romanivastaisuuden torjumiselle** asetetut tavoitteet ja parannetaan romanien sosioekonomista osallisuutta ja osallistumista.

¹⁰ Termiä ”rodullinen ja etninen alkuperä” käytetään EU:n ja kansainvälisen oikeudellisen terminologian mukaisesti. Komissio kuitenkin painottaa yleisen käsityksen mukaisesti, että ”rodut” perustuvat pelkästään sosiaalisesti muodostuneisiin mielikuviin, eikä hyväksy näkemystä biologisista roduista.

¹¹ [EU:n perusoikeusvirasto 2023: Being Black in the European Union.](#)

¹² [OECD 2025: Monitoring and Assessing the Impact of National Action Plans Against Racism.](#)

¹³ [EU:n perusoikeusvirasto 2025: Rights of Roma and Travellers in 13 European Countries](#), [EU:n perusoikeusvirasto 2023: Being Black in the European Union](#), [EU:n perusoikeusvirasto 2024: Being Muslim in the European Union](#).

¹⁴ Ryhmä koostuu jäsenvaltioiden asiantuntijoista ja tarkkailijoista, jotka edustavat muun muassa EU:n perusoikeusvirastoa, Euroopan neuvoston alaista Euroopan rasisminvastaista komissiota ja Norjaa. Asiantuntijaryhmä on [vihapuheen ja viharikosten torjuntaa käsittelevän korkean tason työryhmän](#) ja [syrjimättömyyttä, yhdenvertaisuutta ja moninaisuutta käsittelevän korkean tason ryhmän](#) alaryhmä.

¹⁵ Kansainvälisen holokaustin muistoa kunnioittavan liiton määritelmä antisemitismille on saatavilla osoitteessa <https://holocaustremembrance.com/resources/kansainvalisen-holokaustin-muistoa-kunnioittavan-liiton-mallimaaritelma-antisemitismille>.

Puuttuakseen muslimivihaan EU:ssa komissio aikoo tehdä kattavan selvityksen siitä, miten muslimeihin kohdistuva viha ilmenee, ja ehdottaa toimia sen torjumiseksi sekä helpottaa jäsenvaltioiden ja asiantuntijoiden pyrkimyksiä laatia muslimivihan toimiva määritelmä, jotta voidaan parantaa yhteisymmärrystä ja lisätä tietoisuutta.

Muistiperintö, koulutus ja tietoisuuden lisääminen

Muistiperinnöllä on keskeinen rooli rakenteellisen rasismien torjunnassa, rasismista kärsivien ihmisten voimaannuttamisessa sekä eristämistä ja stereotypioita koskevan tietoisuuden lisäämisessä. **EU:n toimielimet kannattavat** rasismiin ja rasismien ja rotusyrjinnän kohteeksi joutuneiden ryhmien historiaan liittyvien **muistopäivien**¹⁶ **viettämistä**. Komissio tukee edelleen hankkeita, joissa tutkitaan Euroopan historian maailmanlaajuisia perintöä, myös kolonialismia, ja sen vaikutuksia yhteiskuntiin, esimerkiksi kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman puitteissa.

Orjuus¹⁷, kansanmurhat ja holokausti ovat osa Euroopan historiaa, ja niiden seuraukset ovat juurtuneet syvään nyky-yhteiskuntiin, joissa koulutuksen ja historian tuntemuksen avulla on mahdollista ymmärtää rasismien juuria. **Komissio käynnistää vuonna 2026 Unescon kanssa yhteishankkeen, jolla tehostetaan rasisminvastaista koulutusta [eurooppalaisen koulutusalueen strategisten puitteiden](#) ja [EU:n nuorisostrategian](#) periaatteiden mukaisesti.** Hankkeen taustalla on komission ja Unescon yhteinen hanke, jolla edistetään rasismien ja antisemitismin torjuntaa oppilaitoksissa.¹⁸ Uuden hankkeen tavoitteena on edistää rasisminvastaista koulutusta kansallisella tasolla kansallisten rasismien ja antisemitismin vastaisten toimintasuunnitelmien koulutusulottuvuuden pohjalta.

Tiedotusvälineillä on ratkaiseva rooli siinä, miten rasismia kohtaavat ihmiset esitetään. **Komissio järjestää rasismintorjuntaa tiedotusvälineissä, myös sosiaalisessa mediassa, käsittelevän seminaarisarjan**, joka kokoaa yhteen toimittajia, kansalaisjärjestöjä ja rasismia kohtaavien yhteisöjen edustajia. Komissio käynnistää myös **tasa-arvon unionia koskevan EU:n laajuisen tiedotuskampanjan**, jonka tarkoituksena on saada kansalaiset mukaan edistämään osallisuutta ja torjumaan syrjintää.

Tietämyksen lisääminen ja näyttöön perustuva toimintapolitiikka

Akateemisella tutkimuksella on keskeinen rooli rasismintorjunnassa, sillä sen tuottamaa tietopohjaa tarvitaan tehokkaiden rasisminvastaisten toimintapolitiikkojen laatimiseen. [Eurooppalaisen tutkimusalueen toimintapoliittisen ohjelman 2025–2027](#) tavoitteena on lisätä eurooppalaisen tutkimus- ja innovointijärjestelmän osallistavuutta. Komissio laatii **suuntaviivat intersektionaalisen lähestymistavan soveltamisesta tutkimus- ja innovointipoliitikassa** sen varmistamiseksi, että tutkimuksessa otetaan huomioon rasismia kohtaavien ihmisten tarpeet. Lisäksi Eurooppalaiset yliopistot -allianssi työstää strategioita ja aloitteita monimuotoisuuden ja osallisuuden edistämiseksi¹⁹.

Komission yhteinen tutkimuskeskus aikoo tehdä selvityksen sosiaalisen median roolista nuorten etnistä moninaisuutta koskevien asenteiden muodostumisessa ja käynnistää

¹⁶ Esimerkiksi [kansainvälinen päivä rotusyrjinnän poistamiseksi](#), [eurooppalainen orjakaupan poistamisen muistopäivä](#), [kansainvälinen vainojen uhrien muistopäivä](#), [romanien joukkotuhon eurooppalainen muistopäivä](#).

¹⁷ [Vuonna 2023 pidetyn EU:n ja CELACin huippukokouksen julkilausuma](#).

¹⁸ [Antisemitismin torjuminen koulutuksen avulla](#).

¹⁹ [Report on the Outcomes and transformational potential of the European University Initiative](#).

ennakointihankkeen mahdollisten tulevien suuntausten ymmärtämiseksi, mukaan lukien sen, miten rasismi ja rotuun perustuva syrjintä voivat jatkossakin vaikuttaa EU:hun ja miten voidaan kehittää tehokkaita vastatoimia.

[Horisontti Eurooppa](#) ja muut ohjelmat tukevat jatkossakin hankkeita, joilla edistetään sosiaalista yhteenkuuluvuutta, yhdenvertaisuutta ja osallisuutta. Erityisesti [Marie Skłodowska-Curie -toimilla](#) kannustetaan tutkimusyhteisöä edelleen edistämään monimuotoisuutta ja osallisuutta. Samalla **komissio kannustaa jäsenvaltioita ja korkeakouluja sisällyttämään korkea-asteen koulutukseen rasisminvastaista opetusta ja tutkimusta**, edistämään osallistavaa ajattelutapaa ja antamaan tuleville ammattilaisille taidot tunnistaa rasismi ja syrjintä ja puuttua niihin omilla aloillaan.

Tasa-arvoa koskevien tietojen tehokkaampi kerääminen

Luotettavat yhdenvertaisuustiedot ovat olennaisen tärkeitä, jotta voidaan puuttua rasismiin ja sisällyttää rasisminvastaiset näkökohdat tehokkaasti EU:n tason sekä kansallisiin, alueellisiin ja paikallisiin politiikkoihin. Eurostatin yhdenvertaisuus- ja syrjimättömyystilastoja käsittelevä työryhmä laatii parhaillaan EU:n tason suuntaviivoja, joilla parannetaan tilastostandardien ja -menetelmien vertailukelpoisuutta tietojen keräämiseksi ryhmistä, jotka ovat vaarassa joutua syrjinnän kohteeksi. Suuntaviivojen myötä **jäsenvaltioita kannustetaan tehostamaan yhdenmukaistettujen yhdenvertaisuustietojen keräämistä ja koordinoitua kansallisten tilastotoimistojensa kautta.**

[Syrjimättömyyttä käsittelevän EU:n korkean tason työryhmän yhdenvertaisuustietoja käsittelevä alaryhmä](#) auttaa jäsenvaltioita parantamaan yhdenvertaisuustietojen keräämistä ja käyttöä.²⁰ **Komissio jatkaa työskentelyä EU:n virastojen, kuten perusoikeusviraston, Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiön ja Euroopan tasa-arvoinstituutin, kanssa teknisen avun tarjoamiseksi yhdenvertaisuustietojen keräämiseen, myös moniperusteisen syrjinnän osalta.**

Komissio aikoo myös laatia suosituksen, jolla parannetaan eriteltyjen yhdenvertaisuustietojen keräämistä, analysointia ja käyttöä kansallisten oikeudellisten kehysten mukaisesti ja ottaen huomioon mahdolliset hallinnolliset lisärasitteet. Komissio kehittää edelleen välineitä, joilla seurataan tasa-arvon unionin edistymistä ja tasa-arvostrategioiden täytäntöönpanoa muun muassa rotuun ja etniseen alkuperään perustuvaa syrjintää koskevien tietojen avulla. Komissio järjestää yhdenvertaisuustietoja käsittelevän korkean tason eurooppalaisen pyöreän pöydän kokouksen, joka kokoaa yhteen keskeiset sidosryhmät edistämään yhdenvertaisuustietojen keräämistä ja käyttöä kansallisten oikeudellisten kehysten mukaisesti.

Perusoikeusvirasto toteuttaa neljännen [maahanmuuttajia ja maahanmuuttajien jälkeläisiä koskevan kyselytutkimuksen](#), jotta saadaan kattavaa tietoa rotusyrjinnän vaarassa olevista henkilöistä, sekä romanien tilannetta koskevan kyselytutkimuksen, jolla tuetaan strategian ja [romaneja koskevan EU:n strategiakehyksen](#) parissa tehtävää työtä. Tiedonkeruun tehostamiseksi **komissio julkaisee vuonna 2027 myös uuden syrjintää koskevan Eurobarometri-kyselyn.**

Komissio aikoo

- toteuttaa Unescon kanssa yhteisen hankkeen rasisminvastaisen koulutuksen vahvistamiseksi

²⁰ Ks. [Guidance Note on the collection and use of equality data based on racial or ethnic origin](#).

- laatia kattavan selvityksen muslimivihan ilmenemismuodoista
- käynnistää laajan tasa-arvon unionia koskevan tiedotuskampanjan, jolla pyritään saamaan ihmiset eri puolilla EU:ta edistämään osallisuutta ja torjumaan syrjintää
- laatia suuntaviivat intersektionaalisen lähestymistavan soveltamisesta tutkimus- ja innovointipolitiikassa, jotta tutkimuksessa otettaisiin huomioon rasismia kohtaavien ihmisten tarpeet
- laatia suosituksen eriteltyjen yhdenvertaisuustietojen keräämisen, analysoinnin ja käytön parantamiseksi kansallisten oikeudellisten kehysten mukaisesti
- julkaista uuden syrjintää koskevan Eurobarometri-kyselyn vuonna 2027.

Jäsenvaltioita kannustetaan

- tukemaan rasisminvastaisen opetuksen ja tutkimuksen sisällyttämistä korkea-asteen koulutukseen
- parantamaan yhdenmukaistettujen yhdenvertaisuustietojen keräämistä kansallisten tilastolaitosten toimesta.

II LUKU – SYRJINNÄNVASTAISEN LAINSÄÄDÄNNÖN NOUDATTAMISEN VALVONTA JA ROTUVIHALTA SUOJELUN TEHOSTAMINEN

- *Yli puolet EU:n kansalaisista sanoo, että romaniväestöön kuulumiseen (65 %), ihonväriin (61 %) ja etniseen alkuperään (60 %) perustuva syrjintä on yleistä.²¹*
- *Juutalaisista 96 prosenttia kertoo kohdanneensa antisemitismia viimeisen vuoden aikana, ja 80 prosenttia kokee, että antisemitismi on pahentunut viime vuosina.²²*
- *Lähes puolet afrikkalaistaustaisista ihmisistä EU:ssa kohtaa rasismia arjessaan.²³*

Rasismi voi aiheuttaa rotuun tai etniseen alkuperään perustuvaa syrjintää. Suojelu rotuun tai etniseen alkuperään perustuvalta syrjinnältä on kirjattu [Euroopan unionin perusoikeuskirjaan](#) ja **syrjinnän vastaiseen EU:n lainsäädäntöön**. [Rotusyrjintädirektiivissä](#) kielletään rotuun tai etniseen alkuperään perustuva syrjintä, jolla tarkoitetaan sitä, että henkilöä kohdellaan rodun tai etnisen alkuperän perusteella epäsuotuisammin tai hänet asetetaan erityisen epäedulliseen asemaan muihin henkilöihin nähden. [Tasa-arvoelimiä koskevista normeista on annettu direktiivit](#) syrjinnän vastaisten sääntöjen täytäntöönpanon tehostamiseksi.

Rikosten osalta keskeinen säädös on [puitepäättös rasismien ja muukalaisvihan tiettyjen muotojen ja ilmaisujen torjumisesta](#) rikosoikeudellisin keinoin. Rasismien ja muukalaisvihan tietyt vakavat ilmentymät²⁴ on katsottava rikoksiksi kaikissa EU:n jäsenvaltioissa, ja niistä on voitava määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia.

Kaikkien EU:n alueella asuvien olisi voitava nauttia oikeuksistaan täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti. Rotusyrjintää, rasistista häirintää ja väkivaltaa kuitenkin esiintyy, mutta se

²¹ Vuoden 2023 Eurobarometri-kysely syrjinnästä Euroopan unionissa.

²² EU:n perusoikeusvirasto 2024: Jewish People's Experiences and Perceptions of Antisemitism.

²³ EU:n perusoikeusvirasto 2023: Being Black in the European Union.

²⁴ Esimerkiksi julkinen yllytys väkivaltaan tai vihaan, joka kohdistuu rodun, ihonvärin, syntyperän, uskonnon tai vakaumuksen tai kansallisen tai etnisen alkuperän perusteella määriteltyyn ihmisryhmään tai sellaisen ryhmän jäseneseen.

jää usein raporttoimatta.²⁵ Tämän ehkäisemiseksi **asiaa koskevan EU:n lainsäädännön ja kansallisten oikeudellisten kehysten noudattamisen valvontaa on tehostettava**. Lisäksi on varmistettava suojelu rasistiselta vihalta, myös verkossa, oikeuslaitoksen, poliisin ja syyttäjien koordinoituilla toimilla.

Syrjinnänvastaisen EU:n lainsäädännön täytäntöönpanon tehostaminen

Komission keskeisenä tavoitteena on varmistaa, että EU:n vahva syrjinnänvastainen oikeudellinen kehys pannaan tehokkaasti täytäntöön, jotta tasa-arvo saavutetaan kaikissa jäsenvaltioissa.

On näyttöä siitä, että tehokkaat syrjinnänvastaiset seuraamukset²⁶ ovat ratkaisevan tärkeitä mekanismeja esteiden poistamiseksi työllisyyden, sosiaalisen suojelun, koulutuksen sekä tavaroiden ja palvelujen, myös asumisen, tarjonnan tieltä. **Rotusyrjintädirektiivistä vuonna 2026 annettavassa komission kertomuksessa analysoidaan direktiivin soveltamista jäsenvaltioissa, ja sen perusteella voidaan pohtia, miten jäsenvaltioiden kansallisia seuraamusjärjestelmiä voitaisiin vahvistaa.**

Koska päätöksissä ja poliittisissa linjauksissa tukeudutaan enenevässä määrin tekoälyyn, on ratkaisevan tärkeää hyödyntää sen potentiaalia ja välttää rotuun perustuvien ennakkoluulojen vahvistumista. Komission kertomuksessa rotusyrjintädirektiivin soveltamisesta **analysoidaan syrjinnänvastaisen lainsäädännön soveltamista algoritmisen syrjinnän tapauksissa.**

[Tekoälysäädöksessä](#) kielletään tietyt erityisen haitalliset tekoälykäytännöt, jotka ovat ristiriidassa EU:n arvojen kanssa (esim. manipuloivat tekoälyjärjestelmät, jotka kannustavat vihaan tai väkivaltaan suojeltuja ryhmiä vastaan, tai tekoälyjärjestelmät, jotka tekevät rotupäätelmiä biometristen tietojen perusteella). Komissio aikoo laatia ohjeita ja muita tukivälineitä, jotta tekoälysäädös voidaan panna tehokkaasti täytäntöön suuririskisiä tekoälyjärjestelmiä koskevien kieltojen ja vaatimusten osalta. Komissio helpottaa jatkossakin tiedonvaihtoa tekoälyn vaikutuksista rotusyrjinnän vaarassa oleviin ihmisiin ja tukee jäsenvaltioita EU:n lainsäädännön täytäntöönpanossa ja sen noudattamisen valvonnassa, jotta mahdollisesti syrjiviä tekoälyä hyödyntäviä päätöksiä voidaan ehkäistä ja korjata.

[Tasa-arvoelimiä koskevista normeista annetuissa direktiiveissä](#) vahvistetaan selkeät ja sitovat normit elinten riippumattomuuden ja tehokkuuden takaamiseksi. Komissio hyväksyy täytäntöönpanosäädökset, joilla vahvistetaan tasa-arvoelinten toimintaa koskevat indikaattorit, ja seuraa molempien direktiivien saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä kesäkuuhun 2026 mennessä.

[Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta annetussa direktiivissä](#) todetaan, että moniperusteisen syrjinnän uhreilla, myös rodulliseen tai etniseen vähemmistöön kuuluvilla naisilla, voi olla kohonnut riski joutua sukupuoleen perustuvan väkivallan kohteeksi. Komissio tukee jäsenvaltioita direktiivin saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä ja **kiinnittää huomiota niiden uhrien kohtaamiin haasteisiin, jotka kokevat moniperusteista syrjintää rodun tai etnisen taustansa vuoksi.**

Viharikoksilta ja vihapuheelta suojeleminen

²⁵ Perusoikeusviraston raportit: [Addressing Racism in Policing](#), [Being Muslim in the EU](#), [Jewish People's Experiences and Perceptions of Antisemitism](#).

²⁶ [Study on sanctions for discrimination on racial-ethnic-religious grounds](#).

Ihmisten suojeleminen viharikoksilta ja vihapuheelta on keskeinen osa EU:n rasisminvastaista ohjelmaa. Komissio on käynnistänyt rikkomusmenettelyjä varmistaakseen, että [rasismin ja muukalaisvihan torjumista koskeva puitepäättös](#)²⁷ saatetaan täysimääräisesti ja asianmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä. Komissio seuraa edelleen direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä ja tukee hyvien käytäntöjen vaihtoa [vihapuheen ja viharikosten torjuntaa käsittelevässä korkean tason työryhmässä](#). Komissio kannustaa jäsenvaltioita parantamaan viharikoksia koskevien tietojen keräämistä ja laajentamaan viharikoksista, myös rotuun perustuvista ennakkoluuloista, oikeusviranomaisille ja poliisille annettavaa koulutusta.

Viharikosten torjuntaa koskevan EU:n rikosoikeudellisen kehyksen vahvistamiseksi komissio ehdotti [neuvoston päätöstä vihapuheen ja viharikosten lisäämisestä EU-rikosten luetteloon](#). Tämän päätöksen ansiosta komissio voisi toisessa vaiheessa vahvistaa vihapuheen ja viharikosten torjuntaa koskevaa oikeudellista kehystä. Koska päätöksen teossa ei olla edistytty, **komissio harkitsee tekevänsä lainsäädäntöaloitteen, joka perustuu [SEUT-sopimuksen 83 artiklan 1 kohdan](#) soveltamisalaan nykyisin kuuluvuihin rikostyyppeihin, verkossa tehtyjen viharikosten määritelmän yhdenmukaistamiseksi**. Näin vastattaisiin [vihan torjuntaa yhteiskunnassa käsittelevän eurooppalaisen kansalaispaneelin](#) antamiin suosituksiin.

Komissio auttaa myös parantamaan reagoimista viharikoksiin ja vihapuheeseen tukemalla jäsenvaltioiden viranomaisia, jotka vastaavat julkisten tilojen, myös uskonnonharjoittamispaikkojen, turvaamisesta [eurooppalaisen sisäisen turvallisuuden suojelustrategian mukaisesti](#).

Rasististen viharikosten uhrin eivät usein luota viranomaisiin. Siksi tarvitaan tuki- ja voimaannuttamistoimenpiteitä, jotta rikoksia ei jätetä ilmoittamatta ja oikeussuojakeinot toteutuvat. Euroopan parlamentti ja neuvosto pääsivät **poliittiseen yhteisymmärrykseen ehdotuksesta uhrien oikeuksia koskevan direktiivin tarkistamiseksi**.²⁸ Sillä vahvistetaan entisestään uhrien oikeuksia, myös niiden, joihin kohdistuu rasistisia viharikoksia, helpottamalla rikoksista ilmoittamista, arvioimalla paremmin uhrien tarpeita sekä parantamalla psykologista tukea ja fyysistä suojelua. Lisäksi komissio aikoo hyväksyä tarkistetun [uhrien oikeuksia koskevan EU:n strategian](#).

Verkkovihan riski on usein todellisuutta myös rodullisille tai etnisille vähemmistöille. [Digipalvelusäädöksessä](#) edellytetään, että digitaaliset palvelut puuttuvat laittomaan sisältöön ja turvaavat perusoikeudet tiukkojen ilmoitus- ja toimintamenettelyjen sekä perusteellisten riskinarviointi- ja -vähentämisvelvoitteiden avulla. Komissio jatkaa digipalvelusäädöksen seurantaa ja täytäntöönpanoa ja **seuraa ja tukee [verkossa esiintyvän laittoman vihapuheen torjuntaa koskevien vapaaehtoisten käytäntöjen](#) täytäntöönpanoa** säännöllisesti yhdessä digitaalisten palvelujen lautakunnan ja asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa.

[Opettajille ja kasvattajille disinformaation torjuntaa ja digilukutaidon edistämistä varten tarkoitettu päivitetty opas](#), joka on osa [digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelmaa](#), tarjoaa käytännön ohjeita suvaitsevaisuuden ja osallisuuden edistämiseen verkossa. Komissio

²⁷ [EU:n rikkomusmenettelyt](#).

²⁸ [Euroopan komission verkkosivusto uhrien oikeuksista EU:ssa; tiukemmista EU:n säännöistä uhrien oikeuksien varmistamiseksi saavutettua sopimusta koskeva lehdistötiedote](#).

jatkaa myös yhteiskunnan selviytymiskyvyn edistämistä medialukutaitoa tukevilla toimilla ja tekemällä yhteistyötä [disinformaatiota koskevien käytäntöjen](#) allekirjoittajien kanssa, jotta käytäntönsäannot voidaan panna täytäntöön ja vähentää muun muassa rasismiin ja verkkovihaan liittyvän disinformaation nopeaa leviämistä.

Samaan aikaan komissio puuttuu urheilussa esiintyvään vihapuheeseen tekemällä tiivistä yhteistyötä Euroopan neuvoston kanssa ja avustamalla jäsenvaltioita urheilussa esiintyvän vihapuheen torjunnassa käynnissä olevan avoimen koordinoitimenetelmän avulla [EU:n urheilualan työsuunnitelman](#) mukaisesti.

Rotuun perustuvien ennakkoluulojen torjuminen julkishallinnossa

Hyvin toimiva julkishallinto on hyvän hallintotavan, kansalaisluottamuksen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden peruskivi. Rotuun perustuvien ennakkoluulojen torjuminen julkishallinnoissa ja oikeusjärjestelmissä on olennaisen tärkeää rasismiin puuttumiseksi. Viranomaisten ja yhteisöjen välinen yhteistyö tukee luottamuksen rakentumista ja luo tunnetta yhteisestä vastuusta.²⁹ **Komissio kannustaa jäsenvaltioita tarjoamaan kattavia koulutusohjelmia, joilla autetaan viranhaltijoita tunnistamaan ja torjumaan rotuun perustuvia ennakkoluuloja** ja lisää samalla kulttuuritietoutta ja -herkkyttä. Komissio tukee jatkossakin kansallisia viranomaisia tässä tavoitteessa muun muassa kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman puitteissa.

Vastuullinen lainvalvonta, jolla varmistetaan yhtäläinen suojelu ja oikeudenmukainen kohtelu kaikille, on demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen keskeinen pilari. Perusoikeusviraston [poliisitoiminnassa esiintyvää rasismia koskevassa raportissa](#)³⁰ esitetyt havainnot kuitenkin osoittavat, että poliisitoiminnassa esiintyvä rasismi ilmenee esimerkiksi syrjivinä profiloitikäytäntöinä, epäasiallisena rasistisena viestintänä ja liiallisena voimankäyttönä. Tätä strategiaa varten kuullut sidosryhmät korostivat, että lainvalvontaviranomaisille tarvitaan kattavia koulutusohjelmia ja että lainvalvontaviranomaisten avoimuutta ja vastuuvellvollisuutta on lisättävä.³¹ Antaakseen jäsenvaltioille lisäohjeita **komissio aikoo laatia koosteen hyvistä käytännöistä syrjivien profiloitikäytäntöjen käytön ehkäisemiseksi.**

²⁹ Ks. esimerkiksi [European Centre of Crime Prevention: Community-Oriented Policing in the European Union](#).

³⁰ [Perusoikeusvirasto: Addressing Racism in Policing](#).

³¹ [Avoin julkinen kuuleminen](#): Rasisminvastainen strategia.

Komissio aikoo

- tukea rotusyrjintädirektiivin täytäntöönpanoa muun muassa julkaisemalla kertomuksen, jossa keskitytään direktiivin täytäntöönpanoon ja soveltamiseen algoritmisen syrjinnän tapauksissa
- tukea tekoälysäädöksen täytäntöönpanoa, jotta voidaan puuttua rotuun perustuvien ennakkoluulojen ja syrjinnän riskeihin
- harkita lainsäädäntöaloitetta verkossa tehtyjen viharikosten määritelmien yhdenmukaistamiseksi
- tukea uhrien oikeuksia koskevan tarkistetun direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä ja sen täytäntöönpanoa sekä vahvistaa uhrien oikeuksia, myös niiden, joihin kohdistuu rasistisia viharikoksia
- laatia koosteen hyvistä käytännöistä syrjivien profilointikäytäntöjen käytön ehkäisemiseksi.

Jäsenvaltioita kannustetaan

- tehostamaan viharikoksia ja syrjimättömyyttä koskevan EU:n lainsäädännön täytäntöönpanoa muun muassa vahvistamalla seuraamusjärjestelmiä
- tehostamaan toimia verkossa tapahtuvien viharikosten, myös rasismiin perustuvien, torjumiseksi
- ottamaan käyttöön kattavia koulutusohjelmia, joilla autetaan viranhaltijoita tunnistamaan ja torjumaan rotuun perustuvia ennakkoluuloja
- varmistamaan oikeudenmukaiset ja näyttöön perustuvat poliisikäytännöt, joita tuetaan vastuuvellvollisuutta koskevilla toimenpiteillä.

III LUKU – SOSIAALISEN YHDENVERTAISUUDEN JA YHTEENKUULUVUUDEN LISÄÄMINEN

- *Yli kolme kymmenestä eurooppalaisesta mainitsi hakijan ihonvärin (39 %) tai etnisen alkuperän (34 %) tärkeimpänä tekijänä, joka asettaa työnhakijat epäedulliseen asemaan.*³²
- *Noin puolet romani- ja travellerilapsista (46 %) käy koulua, jossa kaikki tai useimmat oppilaat ovat romaneja tai travelleriteitä.*³³
- *EU:n muslimeista 40 prosenttia asuu ahtaissa asunnoissa, mikä on yli kaksi kertaa enemmän kuin vastaava osuus EU:n koko väestöstä (17 %).*³⁴

Rasismista kärsivät ihmiset voivat kohdata syrjintää keskeisillä elämänaloilla, kuten koulutuksessa, työelämässä, asumisessa, terveydenhuollossa ja sosiaalisessa suojelussa. Tällainen rasismien kumulatiivinen vaikutus heikentää yhtäläisiä mahdollisuuksia henkilön koko eliniän ajan.³⁵ Tämä on vastoin perussopimuksissa vahvistettuja EU:n arvoja ja [Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria](#). Niillä edistetään osallistavaa yhteiskuntaa ja

³² Vuoden 2023 Eurobarometri-kysely syrjinnästä Euroopan unionissa.

³³ Perusoikeusvirasto 2025 – Rights of Roma and Travellers in 13 European countries.

³⁴ Perusoikeusvirasto – Being Muslim in the EU.

³⁵ OECD 2025: Monitoring and Assessing the Impact of National Action Plans Against Racism.

kilpailukykyistä sosiaalista markkinataloutta, joka turvaa työpaikat, oikeudenmukaiset työolot ja sosiaalisen suojelun kaikille.

Osallistava opetus ja kulttuuri sosiaalisen yhdenvertaisuuden ja kilpailukyyn katalysaattorina

[Osaamisunionin](#) tavoitteena on tukea koulutusjärjestelmiä, jotta kaikille voidaan tarjota yhtäläiset mahdollisuudet taustasta riippumatta. Investoiminen hyvin koulutettuun väestöön ja työvoimaan on investointi EU:n kilpailukykyyn, talouskehitykseen ja osallistavaan kasvuun sekä sosiaaliseen ja alueelliseen yhteenkuuluvuuteen.

Koulutuksella on keskeinen rooli sosiaalisen liikkuvuuden edistämässä, ja se voi olla merkittävä tekijä mahdollisuuksien yhdenvertaistamisessa. Perustan rakentaminen alkaa perustaitojen – luku- ja kirjoitustaidon, matematiikan, luonnontieteiden, digitaalisten taitojen ja kansalaiskasvatuksen – hankkimisella. Kansalaiskasvatuksen tarjoaminen varhaisesta iästä alkaen on avainasemassa lasten ja nuorten ajattelutavan muovaamisessa. Sen avulla he oppivat arvostamaan monimuotoisuutta ja kehittämään keskinäistä kunnioitusta keskeisten eurooppalaisten arvojen mukaisesti. Myös taide, kulttuuri ja urheilu ovat tärkeitä yhteiskunnallisia kannusteita rasismia vastaan ja kunnioituksen, osallisuuden ja tasa-arvon puolesta.

Rodullisiin tai etnisiin vähemmistöihin kuuluvat opiskelijat voivat kokea eriytymistä ja kohdata esteitä laadukkaaseen koulutukseen saamisessa, mikä vaikuttaa kielteisesti heidän koulumenestykseensä ja siirtymiseensä työmarkkinoille.³⁶ Tästä syystä yhdenvertaisuus ja osallisuus ovat [eurooppalaisen koulutusalueen strategisten puitteiden](#) ytimessä. Tavoitteena on edistää osallistavia opetusympäristöjä, joissa hyödynnetään monimuotoisuutta Euroopan osaamispotentiaalin valjastamiseksi ja työmarkkinoiden vahvistamiseksi. **Eurooppalaisessa opettajien ja kouluttajien toimintaohjelmassa** käsitellään monimuotoisuutta ja osallisuutta koskevaa opettajien koulutusta ja ammatillista kehitystä sekä monimuotoisuuden edistämistä opettajan ammatissa.

Komissio tukee edelleen jäsenvaltioiden inklusiivisen opetuksen uudistuksia ja edistää tasapuolisuutta ja osallisuutta. [Erasmus+](#), [Euroopan sosiaalirahasto plus \(ESR+\)](#), [Horisontti Eurooppa](#) ja muut ohjelmat tukevat näitä toimia edistämällä yhdenvertaisia mahdollisuuksia laadukkaaseen ja osallistavaan koulutukseen, **rahoittamalla opettajankoulutusta, koulujen välistä yhteistyötä, koulutuksellisia liikkuvuusprojekteja ja osallistavaan koulutukseen keskittyvää tutkimusta.**

Rasismintorjunta osallistavan työllisyys-, asunto- ja terveystalouden avulla

Rasismi ja rotusyrjintä haittaavat tasa-arvoa työllisyydessä. Hakijoilla, joiden nimiä pidetään ulkomaalaisina, on usein vaikeuksia päästä työmarkkinoille³⁷, mikä puolestaan heikentää taloudellista turvallisuutta. [Kotouttamista ja osallisuutta koskevalla toimintasuunnitelmalla](#) pyritään tukemaan maahanmuuttajien ja maahanmuuttajataustaisten EU-kansalaisten kestävää integroitumista työmarkkinoille, kannustamaan jäsenvaltioita lisäämään tietoisuutta syrjinnästä työhönotossa ja työpaikoilla sekä vahvistamaan syrjinnän vastaisia toimenpiteitä. Työmarkkinaintegraation lisääminen on myös tärkeä poliittinen keino puuttua työvoimapulaan ja osaamistarpeisiin EU:n kilpailukyyn parantamiseksi.

³⁶ Katsaus: [Tackling prejudice and discrimination in and through education and training](#) |Eurooppalainen koulutusalue.

³⁷ [Susanne Veit, et.al. In your face: a comparative field experiment on racial discrimination in Europe, Socio-Economic Review.](#)

Komissio on sitoutunut edistämään työelämän monimuotoisuutta ja osallistavampia työpaikkoja. Se **jatkaa tiivistä yhteistyötä EU:n monimuotoisuusverkoston kanssa** hyvien käytäntöjen jakamiseksi monimuotoisuutta ja osallisuutta koskevista aloitteista, myös etnistä moninaisuutta koskevista. **Verkosto myös järjestää vuoropuheluja ja antaa ohjeita esimerkiksi osallistavista työhönottokäytännöistä.**

Kohtuuhintaisten ja kunnollisten asuntojen saatavuus on keskeistä yksilön ja perheen hyvinvoinnin ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden kannalta. Rodullisiin tai etnisiin vähemmistöihin kuuluvat henkilöt kohtaavat usein syrjintää ja esteitä asuntomarkkinoilla, kuten epätasa-arvoisia vuokra- tai ostoehtoja tai lainansaannin esteitä. He kokevat suhteettoman paljon tilanahtautta, huonoja elinoloja, asunnottomuutta ja eriytymistä.³⁸ Nämä haasteet voivat korostua maaseutualueilla ja syrjäisillä alueilla, joilla asumisvaihtoehdot ja julkiset palvelut ovat rajallisia.³⁹

Ymmärtääkseen paremmin, miten syrjintä luo esteitä kohtuuhintaiseen asumiseen, **komissio aikoo julkaista selvityksen syrjinnästä asuntomarkkinoilla.** Selvitykseen sisältyy analyysi nykyisistä kansallisista ja paikallisista käytännöistä. [Kohtuuhintaista asumista koskevan eurooppalaisen suunnitelman](#) tuotoksena ja tulevan köyhyyden vastaisen strategian yhteydessä komissio aikoo ehdottaa **neuvoston suositusta asuntomarkkinoilta syrjäytymisen torjumisesta** tukeakseen epävarmoista asuinoloista kärsiviä, haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä sekä ehkäistäkseen asunnottomuutta ja puuttuakseen siihen.

[Kaupunkeja koskeva EU:n toimintaohjelma](#) on hallitustenvälinen aloite, joka kokoaa yhteen toimijoita kaikilta hallintotasoilta. [EU:n kaupunkiagendalla](#) pyritään edistämään osallistavia ja monimuotoisia asuinalueita ja vähentämään sosiaalisia ja alueellisia eroja. Lisäksi [Euroopan aluekehitysrahastolta](#) ja Euroopan sosiaalirahasto plussalta saatava rahoitus ovat keskeisiä laadukkaiden asuntojen ja peruspalvelujen saatavuuden parantamisessa vähäosaisille syrjintävaarassa oleville ryhmille ja laadittaessa eriyttämisen purkamista koskevia toimenpiteitä⁴⁰.

Myös terveydenhuollon eriarvoisuus on keskeinen haaste rasismintorjunnassa. Rasismista kärsivien ihmisten terveys on usein muita heikompi ja heidän on vaikeampi saada laadukasta hoitoa. Eriyistä huomiota olisi kiinnitettävä sukupuoliluottavuuteen, sillä maahanmuuttajanaisten näkymät ovat heikommat diabeteksen, mielenterveyden sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyden suhteen, ja he kokevat enemmän syrjintää terveydenhuollon ammattilaisten taholta kuin miespuoliset maahanmuuttajat.⁴¹

Komissio kannustaa jäsenvaltioita torjumaan rotuun perustuvaa syrjintää terveydenhuollossa⁴² ja laatimaan tasapuolisia terveystalitiikkoja tekemällä yhteistyötä yhteisöjen kanssa terveydenhuoltopalvelujen suunnittelussa. EU esitteli [leimautumisen ehkäisemistä koskevan tukipaketin](#) vuonna 2024. [EU4Health-ohjelman](#) avulla **komissio tukee jäsenvaltioita edelleen niiden pannessa täytäntöön terveystalitiikkoja, joilla puututaan rotuun perustuviin ennakkoluuloihin,** muun muassa parantamalla tasa-arvoa koskevien tietojen keräämistä kansallisten oikeudellisten kehysten mukaisesti.

³⁸ OECD 2025: [Monitoring and Assessing the Impact of National Action Plans Against Racism](#).

³⁹ [Highlights Report | Good Practice Webinar: 'Rural Housing' | Rural Pact Community Platform](#).

⁴⁰ [Toolkit: "Social housing and beyond"](#).

⁴¹ Gender equality and health in the EU: <https://www.saage-network.eu/sites/default/files/media/publication/DS0320880ENN-en.pdf>.

⁴² WHO: [Tackling structural racism and ethnicity based discrimination in health](#).

Rasismintorjunta sosiaalisessa suojelussa ja paikallisten toimien palkitseminen

Sosiaalisen suojelun järjestelmien on tarjottava vaikuttavaa tukea kaikille ihmisille. Tämä on tärkeää myös alueilla, joilla rodulliseen tai etniseen vähemmistöön kuuluvien henkilöiden voi olla hankalampi päästä sosiaalipalvelujen piiriin ja hyödyntää mahdollisuuksia syrjäisen sijainnin, infrastruktuurin puutteen tai palvelujen vähäisemmän tarjonnan vuoksi.⁴³

Osallistavan lähestymistavan edistämiseksi sosiaalisessa suojelussa komissio kannustaa jäsenvaltioita ottamaan huomioon rodullisten tai etnisten vähemmistöjen tilanteen niiden suunnitellessa ja pannessa täytäntöön sosiaalista syrjäytymistä torjuvia politiikkoja. Lisäksi ensimmäisellä [köyhyyden vastaisella EU:n strategialla](#) pyritään puuttumaan köyhyyden ja syrjäytymisen perimmäisiin syihin ja vahvistamaan tukipalveluja maantieteellisestä sijainnista riippumatta.

Komissio myös kannustaa jäsenvaltioita noudattamaan [neuvoston suositusta eurooppalaisen lapsitakuun perustamisesta](#) ja ottamaan tarvittaessa huomioon maahanmuuttajataustaisten tai etniseen vähemmistöön kuuluvien lasten kohtaamat erityiset rajoitteet sekä noudattamaan [neuvoston suositusta riittävästä vähimmäistoimeentulosta](#).

Komissio edistää edelleen monimuotoisuutta ja osallisuutta koskevia aloitteita, kuten [Euroopan osallisuuden ja monimuotoisuuden pääkaupunkien palkintoa](#), joka antaa näkyvyyttä paikallisviranomaisien hyvälle käytännölle monimuotoisten ja osallistavien ympäristöjen luomiseksi. Kannustaakseen EU:n kaupunkeja torjumaan rasismia **komissio aikoo ottaa käyttöön palkintosarjan, joka on omistettu rasismintorjuntakäytännöille**. Se täydentää toukokuussa järjestettävää [monimuotoisuuden eurooppalaista teemakuukautta](#), jonka tarkoituksena on lisätä tietoisuutta osallistavien ympäristöjen ja työpaikkojen hyödyistä ja kannustaa kaikenlaisia organisaatioita toteuttamaan konkreettisia toimia monimuotoisuuden edistämiseksi.

Komissio aikoo

- esittää opettajia ja kouluttajia koskevan eurooppalaisen toimintasuunnitelman ja tukea koulujen yhteistyötä, oppimiseen liittyviä liikkuvuushankkeita sekä osallistavaan koulutukseen keskittyvää tutkimusta
- tukea osallistavaa työllisyyttä, koulutusta, kulttuuria ja urheilua koskevia jäsenvaltioiden toimenpiteitä
- toteuttaa selvityksen syrjintävaarassa olevien ryhmien asuntotilanteesta ja esittää neuvoston suosituksen asuntomarkkinoilta syrjäytymisen torjumisesta
- tukea jäsenvaltioita sellaisten terveystietojen täytäntöönpanossa, joilla puututaan rotuun perustuviin ennakkoluuloihin, muun muassa parantamalla tasa-arvoa koskevien terveystietojen keräämistä kansallisten oikeudellisten kehysten mukaisesti.

Jäsenvaltioita kannustetaan

- esittämään toimintapoliittisia aloitteita, joilla parannetaan syrjäytyneiden henkilöiden mahdollisuuksia osallistua koulutukseen ja työllistyä
- pitämään rasismia henkilön kokonaisterveydentilan yleisenä määräävänä tekijänä ja muokkaamaan terveydenhuoltopoliittikkaa sen mukaisesti

⁴³ [Euroopan komission tiedonanto – EU:n pitkän aikavälin maaseutuvisio](#).

- ottamaan huomioon rodullisten tai etnisten vähemmistöjen tilanteen niiden suunnitellessa ja pannessa täytäntöön toimintapolitiikkoja sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseksi.

IV LUKU – KESKEISTEN KUMPPANUUKSIEN EDISTÄMINEN

Jotta EU:sta tulisi aidosti osallistava ja oikeudenmukainen, tarvitaan koko yhteiskunnan kattavaa lähestymistapaa ja kaikkien sidosryhmien aktiivista osallistumista ja yhteistyötä: jäsenvaltiot, EU:n toimielimet ja virastot, kansalaisjärjestöt, kansainväliset kumppanit, paikallis- ja alueviranomaiset, yksityinen sektori ja yhteisöt, joihin kohdistuu rasismia. Komissio tiivistää yhteistyötään sidosryhmien kanssa ja varmistaa, että erilaiset näkemykset otetaan huomioon päätöksentekoprosessissa.

Rasismintorjunnan koordinointi EU:n tasolla

Euroopan komission rasismintorjunnan koordinaattorilla on edelleen keskeinen rooli **rasismin kaikkien muotojen torjunnassa**. Koordinaattori mahdollistaa ja helpottaa jäseneltyä vuoropuhelua rasismista kärsivien yhteisöjen kanssa ja vahvistaa siten demokraattista legitimitettä ja turvaa perusoikeudet. Koordinaattori tekee tiivistä yhteistyötä muslimivihan torjunnasta vastaavan koordinaattorin, antisemitismin torjunnan ja juutalaisen elämäntavan vaalimisen koordinaattorin, uhrien oikeuksien koordinaattorin ja EU:n nuorisokoordinaattorin kanssa.

Tehokas puuttuminen rasismiin edellyttää niiden kansalaisjärjestöjen mielekästä osallistumista, jotka edustavat rasismista eniten kärsiviä ryhmiä. **Komissio järjestää uuden rasismintorjunnan kansalaisyhteiskuntafoorumin**, johon se pyytää halukkaita ilmaisemaan kiinnostuksensa, **ja laatii vuotuisen työohjelman ohjaamaan foorumin toimintaa**. Tämä tarjoaa tilaisuuden monipuolistaa foorumin kokoonpanoa ja sisällyttää siihen uusia näkökulmia ja kansallisten ja paikallisten organisaatioiden asiantuntemusta.

Sen lisäksi, että kansalaisjärjestöjen kanssa käydään parhaillaan rasisminvastaista politiikkavuoropuhelua, komissio tunnustaa kansalaisjärjestöjen keskeisen roolin ja tarpeen vahvistaa kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksia, kuten EU:n kansalaisyhteiskuntastrategiassa korostetaan. Tämä tapahtuu tilanteessa, jossa rasismia torjuviin kansalaisjärjestöihin kohdistuu yhä enemmän disinformaatiokampanjoita ja säännöllistä painostusta. Strategian mukaisesti **komissio perustaa kansalaisyhteiskuntafoorumin, joka tarjoaa säännöllisen ja jäseneltyyn kehyksen vuoropuhelulle EU:n arvojen suojelusta ja vaalimisesta**. Tämä parantaa kansalaisjärjestöjen, myös rasismintorjuntaan keskittyvien organisaatioiden, selviytymiskykyä.

Sen varmistamiseksi, että kaikilla EU:n politiikoilla edistetään rasismintorjuntaa, komissio aikoo jatkaa rasismin tarkastelua osana tasa-arvon valtavirtaistamista koskevaa työtään. Näitä toimia johtaa tasa-arvoasioista vastaava komission jäsen, ja niitä tukevat kabinettien tasa-arvoyhteyspisteet ja **tasa-arvotyöryhmä**, joka koostuu kaikkien pääosastojen tasa-arvokoordinaattoreista.

Rasismintorjunnan edistäminen maailmanlaajuisesti

EU:n rasisminvastaiset politiikat ovat kiinteä osa kansainvälistä ihmisoikeuskehystä. EU kannattaa edelleen kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen (ICERD) yleismaailmallista ratifiointia. Kaikki EU:n jäsenvaltiot ovat

yleissopimuksen sopimuspuolia. Lisäksi EU tukee [Durbanin julistusta ja toimintaohjelmaa](#), jotka muodostavat YK:n maailmanlaajuisen kehyksen rasismien torjumiseksi. [Euroopan ihmisoikeustuomioistuim](#) ja [Euroopan neuvoston alainen Euroopan rasismien ja suvaitsemattomuuden vastainen komissio \(ECRI\)](#) vahvistavat näitä sitoumuksia antamalla tärkeitä toimintapolitiittisia suosituksia ja laatimalla maakohtaisia raportteja. EU:lla on edelleen maailmanlaajuinen johtoasema: se tukee kansainvälisiä aloitteita⁴⁴ käyttäen kaikkia yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan mukaisia välineitään.

Tarkoituksena on järjestää kansainvälisiä pyöreän pöydän keskusteluja yhteistyön syventämiseksi asiaankuuluvien YK:n, Euroopan neuvoston ja muiden monenvälisen elinten kanssa. Tähän liittyen olisi käytävä säännöllisiä keskusteluja ICERD:n ja ECRI:n suositusten täytäntöönpanosta ja tehtävä tiiviimpää yhteistyötä [rasismin nykyaikaisia muotoja käsittelevän YK:n erityisraportin](#) kanssa.

EU käyttää edelleen diplomaatia- ja ihmisoikeusvälineitään kahden- ja monenvälisellä tasolla edistääkseen rasismien ja syrjinnän vastaisia politiikkojaan, myös strategisten kumppaneiden kanssa ihmisoikeusvuoropuhelujen, ministerikokousten ja huippukokousten puitteissa. [Välimeren sopimuksen](#) avulla EU tehostaa koulutus-, kulttuuri- ja urheiluyhteistyötä kumppanimaiden kanssa ja edistää keskinäistä ymmärtämystä ja osallisuutta. Kahdenvälisellä tasolla EU jatkaa [syrjimättömyyttä ulkoisessa toiminnassa koskevien suuntaviivojensa](#) ja muiden ihmisoikeuksia koskevien suuntaviivojensa täytäntöönpanoa.

Jäsenvaltioissa sijaitsevien komission edustustojen ja kolmansissa maissa sijaitsevien EU:n edustustojen kanssa tehdään myös tiivistä yhteistyötä rasismien torjumiseksi maailmanlaajuisesti.

EU on edelleen sitoutunut tukemaan ihmisoikeuksien puolustajia ja kansalaisjärjestöjä maailmanlaajuisesti [ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevan EU:n toimintasuunnitelman](#) avulla. Erityisesti tuetaan niitä tahoja, jotka puolustavat alkuperäiskansojen, vähemmistöjen ja rodullista tai etnistä syrjintää kohtaavien syrjäytyneiden ryhmien oikeuksia. Lisäksi EU jatkaa rasistisia ja vihaviestejä levittävien ulkomaisten tiedonmanipulointi- ja häirintätoimien analysointia ja torjuntaa.

Vaalitarkkailuvaltuuskuntiensa välityksellä EU seuraa edelleen, missä määrin rodullisilla tai etnisillä vähemmistöillä, kuten kansallisilla vähemmistöillä ja alkuperäiskansoilla, on oikeus ja mahdollisuus osallistua julkiseen elämään ja vaaleihin yhdenvertaisesti.⁴⁵

EU edistää edelleen ehdokasmaiden ja mahdollisten ehdokasmaiden asteittaista mukautumista rasismien ja rotusyrjinnän ehkäisemistä ja torjumista koskevaan EU:n lainsäädäntöön. [Komission vuotuisessa laajentumispaketissa](#) seurataan edelleen ihmisoikeustilannetta, syrjimättömyyden toteutumista sekä rasismien, muukalaisvihan, viharikosten ja vihapuheen vastaisten toimenpiteiden täytäntöönpanoa.

Muslimivihan torjumisen koordinaattori kokoaa koordinoitiryhmän, jossa jäsenvaltiot, EU:n toimielimet, kansainväliset järjestöt, kumppanimaat ja kansalaisjärjestöt keskustelevat parhaista tavoista torjua muslimivihaa.⁴⁶

⁴⁴ Esimerkiksi [YK:n afrikkalaisen syntyperän vuosikymmen](#) ja [Unescon maailmanlaajuinen rasismien ja syrjinnän vastainen kumppanuushanke](#).

⁴⁵ Vaalitarkkailuvaltuuskuntien raportit vuosilta 2023–2025: [EU Election Observation Missions | EEAS](#).

⁴⁶ [Muslimivihan torjunnan koordinoitkokousta koskeva lehdistötiedote | Euroopan komissio](#).

Rasismintorjunta kansallisella tasolla

Rasisminvastaisia toimia on toteutettava ensisijaisesti kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla. Komissio tukee jäsenvaltioita **vastavuoroisen oppimisen työpajoissa, joiden tarkoituksena on sovittaa kansalliset politiikat yhteen tämän strategian kanssa.** Komissio päivittää ja vahvistaa EU:n rasismintorjunnan toimintasuunnitelman kansallista täytäntöönpanoa käsittelevän ryhmän⁴⁷ toimeksiantoa, kannustaa kaikkia jäsenvaltioita osallistumaan ryhmään aktiivisesti ja kehottaa EU:n ehdokasmaita liittymään siihen. Asiantuntijaryhmän välityksellä komissio helpottaa hyvien käytäntöjen vaihtoa ja isännöi asiantuntijakeskusteluja.⁴⁸

Komissio kannustaa kaikkia jäsenvaltioita laatimaan rasisminvastaisen kansallisen toimintasuunnitelman ja tukee niitä tällaisten toimintasuunnitelmien laatimisessa ja täytäntöönpanossa kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman puitteissa. **Komissio kannustaa myös laatimaan paikallisia rasismintorjunnan toimintasuunnitelmia alueilla, kaupungeissa, kouluissa ja yhteisökeskuksissa.**⁴⁹ Jotkin jäsenvaltiot ovat nimittäneet rasismintorjunnasta vastaavia kansallisia koordinaattoreita ja muslimivihan ja antisemitismin torjunnasta vastaavia koordinaattoreita, joiden avulla ne vahvistavat edelleen kansallista sitoutumistaan ja vastuuvollisuuttaan. Komissio kehottaa kaikkia jäsenvaltioita noudattamaan vastaavaa lähestymistapaa.

Rasismiin- ja syrjinnänvastaisten aloitteiden tukeminen

Komissio on sitoutunut tukemaan kansalaisjärjestöjä, ruohonjuuritason aktivismia ja rasisminvastaista kampanjointia erityisesti siksi, että niiden rahoitusta vähennetään jatkuvasti.⁵⁰ Tämä tuki ohjautuu pääasiassa [kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman](#) kautta. Tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä käsitellään myös komission ehdotuksessa seuraavaksi [monivuotiseksi rahoituskehikseksi](#) vuosille 2028–2034. Osana uutta AgoraEU-ohjelmaa komissio on ehdottanut demokratian, kansalaisten, tasa-arvon, oikeuksien ja arvojen toimintalohkolle (CERV+) 3,6 miljardin euron määrärahoja. Tämä enemmän kuin kaksinkertaistaisi kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelmaan osoitetut määrärahat.

Komissio varmistaa, että EU:n rahoituksen saajat kunnioittavat EU:n arvoja toteuttaessaan unionin budjetista rahoitettavia hankkeita varainhoitoasetuksen mukaisesti. Komissio suorittaa tiukkoja tarkastuksia ennen avustusten myöntämistä. Sääntöjen noudattamista valvotaan [varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmän](#) avulla. Komissio jatkaa sen selvittämistä, mikä olisi paras tapa hyödyntää välineistöä, myös mahdollisia tuensaajia valittaessa.

Myöntäessään EU:n rahoitusta komissio varmistaa edelleen, että jäsenvaltiot täyttävät perusoikeuskirjan tuloksellista täytäntöönpanoa ja soveltamista koskevat [horisontaaliset mahdollistavat edellytykset](#), joista säädetään [yhteisiä säännöksiä koskevassa asetuksessa](#). Jäsenvaltioilla on oltava käytössään tehokkaat mekanismit, joilla varmistetaan, että perusoikeuskirjassa vahvistettuja perusoikeuksia kunnioitetaan koheesipolitiikan ohjelmien täytäntöönpanossa.

⁴⁷ [Syrjimättömyyttä, yhdenvertaisuutta ja moninaisuutta käsittelevän korkean tason ryhmän](#) ja [vihapuheen ja viharikosten torjuntaa käsittelevän korkean tason työryhmän](#) alaryhmä.

⁴⁸ Esimerkiksi opas [Common guiding principles for national action plans against racism and racial discrimination](#).

⁴⁹ [Common guiding principles for national action plans against racism and racial discrimination](#).

⁵⁰ [European Policy Centre 2025: Securing Europe's civic space](#), [EU:n perusoikeusvirasto 2024: Summary of key findings from FRA's civic space consultation covering 2024](#), [Civil Society Europe 2025: Contribution to the 2025 Annual Rule of Law Report](#).

Seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä vuosille 2028–2034 komissio ehdottaa, että [kansallista ja alueellista kumppanuutta koskeviin suunnitelmiin](#) sisällytetään vahvat suojatoimet, joilla varmistetaan oikeusvaltioperiaatteen noudattaminen ja EU:n perusoikeuskirjan tuloksellinen soveltaminen. Jäsenvaltioiden ja komission on toteuttava tarvittavat toimenpiteet rotuun tai etniseen alkuperään perustuvan syrjinnän ehkäisemiseksi suunnitelmien valmistelun, täytäntöönpanon, seurannan, arvioinnin ja niitä koskevan raportoinnin aikana.

Komissio aikoo

- järjestää uuden rasismintorjunnan kansalaisyhteiskuntafoorumin ja laatia vuotuisen työohjelman ohjaamaan sen toimintaa
- järjestää jäsenvaltioiden kanssa työpajoja, joilla tuetaan kansallisella ja alueellisella tasolla tehtäviä rasisminvastaisia toimia
- päivittää ja vahvistaa EU:n rasismintorjunnan toimintasuunnitelman kansallista täytäntöönpanoa käsittelevän ryhmän toimeksiantoa ja kehottaa EU:n ehdokasmaita liittymään ryhmään
- valmistella kansainvälisiä pyöreän pöydän keskusteluja yhteistyön syventämiseksi asiaankuuluvien YK:n, Euroopan neuvoston ja muiden monenvälisten elinten kanssa
- tukea rasismien ja rotusyrjinnän torjuntaan tähtääviä hankkeita ja alan organisaatioita asiaankuuluvien EU:n rahoitusvälineiden kautta.

Jäsenvaltioita kannustetaan

- laatimaan rasisminvastainen kansallinen toimintasuunnitelma ja nimittämään kansallinen rasismintorjunnan koordinaattori
- tukemaan paikallisten rasismintorjunnan toimintasuunnitelmien laatimista alueilla, kaupungeissa, kouluissa ja yhteisökeskuksissa.

V LUKU – ESIMERKKINÄ TOIMIMINEN

Monimuotoisuuden ja osallisuuden edistäminen on olennaisen tärkeää, kun halutaan tehdä työpaikasta tasapuolinen ja toimiva ja houkutella osaajia. Kun työntekijät kokevat olevansa edustettuina kaikilla tasoilla, myös johtotehtävissä, se vahvistaa heidän yhteenkuuluvuuden tunnettaan ja itseluottamustaan. Komissio on edelleen sitoutunut noudattamaan nollatoleranssia kaikenlaiselle syrjinnälle.

Monimuotoisuuden edistäminen Euroopan komission rekrytoinnissa

Euroopan etnisen, kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden tulisi näkyä EU:n toimielimissä. Komissio on sitoutunut [henkilöstöstrategiassaan](#)⁵¹ näyttämään esimerkkiä osallistavuuden ja monimuotoisuuden suhteen, jotta eurooppalaisen yhteiskunnan monimuotoisuus voidaan ottaa paremmin huomioon. [Moninaisuutta, osallisuutta ja kunnioitusta työpaikalla koskevan kyselytutkimuksen](#) tulosten pohjalta laadittu [moninaisuutta ja osallisuutta työpaikalla koskeva toimintasuunnitelma \(2023–2024\)](#) tarjosi puitteet strategian sitoumusten täyttämiseksi ja sisälsi kohdennettuja toimia nollatoleranssin soveltamiselle kaikenlaiseen syrjintään, myös rotuun tai etniseen alkuperään perustuvaan syrjintään. Kysely tehtiin uudelleen vuonna 2025, ja sen tulokset tukevat **päivitettyä toimintasuunnitelmaa, jonka tavoitteena on lisätä monimuotoisuutta tiedotustoimien ja tarkistettujen rekrytointiohjeiden avulla.**

Kohdennetuilla rekrytointistrategioilla pyritään lisäämään EU-uran näkyvyyttä ja saavutettavuutta aliedustettujen ryhmien parissa. [Euroopan unionin henkilöstövalintatoimisto \(EPSO\)](#) on **ottanut käyttöön kohdennettuja tiedotusstrategioita, joilla houkutellaan kaikista etnisistä taustoista tulevia hakijoita esimerkiksi monimuotoisuusmessuilla tai solmimalla kumppanuuksia kansalaisjärjestöjen ja yhteisöorganisaatioiden kanssa.** Monimuotoisuutta koskevia tietoja on kerätty esittämällä EPSOn aiempien kilpailujen hakijoille nimettömiä ja vapaaehtoisia kyselyitä. Niiden avulla on pyritty tunnistamaan ja ratkaisemaan ongelmia, jotka vähentävät hakijajoukon monimuotoisuutta.

Komissio on pyrkinyt lisäämään **Blue Book -harjoitteluohjelman** hakijoiden monimuotoisuutta soveltamalla erityistä monimuotoisuus- ja osallisuusstrategiaa kohdennetun mainosmateriaalin avulla (esimerkiksi sosiaalisessa mediassa). Lisäksi komissio tarkistaa parhaillaan päätöstä harjoittelujärjestelmää koskevista säännöistä ja harkitsee harjoittelun avaamista myös ammatillisen koulutuksen suorittaneille sekä joidenkin positiivisten erityistoimien toteuttamista aliedustettujen ryhmien hyväksi.

Tukeakseen näyttöön perustuvaa päätöksentekoa, myös oman henkilöstönsä osalta, **komissio jatkaa tietojen keräämistä yhdenvertaisuudesta työpaikalla** vapaaehtoiselta, anonymisoidulta ja oikeuksia kunnioittavalta pohjalta.

Valmiuksien kehittämisen parantaminen

Komissio tarjoaa edelleen koulutus-, mentorointi- ja valmennusohjelmia koko henkilöstölleen, myös johtajille, ja **kannustaa osallistumaan niihin.** Tiedostamattomia ennakkواسenteita ja eettistä käyttäytymistä koskevaa koulutusta täydennetään rotuun perustuvia ennakkoluuloja ja mikroaggressiota koskevilla moduuleilla. Näillä aloitteilla pyritään lisäämään tietoisuutta, vähentämään syrjivää käyttäytymistä ja vahvistamaan komission valmiuksia puuttua rasismiin.

⁵¹ [Monimuotoisuus ja osallisuus – Euroopan komissio.](#)

Komissio on päivittänyt [häirinnän vastaisen kehyksensä](#) osana pyrkimyksiään puuttua kaikkiin syrjinnän muotoihin työpaikalla, niin rasismiin kytkeytyvään häirintään kuin kaikkeen muuhunkin sopimattomaan käytökseen. **Syrjinnästä kärsivien työntekijöiden saatavilla on ohjausta ja apua tukipalveluista, joita tarjoavat muun muassa sovittelu- ja neuvontapalvelut, johtava häirintäyhdyshenkilö ja häirintäyhdyshenkilöiden verkosto.** Häirinnän vastaisen kehyksen toimivuuden varmistamiseksi tutkinta- ja kurinpitotoimisto käsittelee myös rotuun perustuvaa syrjintää tai häirintää koskevat tapaukset.

Komissio aikoo

- päivittää monimuotoisuutta ja osallisuutta työpaikoilla koskevan toimintasuunnitelman vuonna 2026
- tarjota kohdennettua tasa-arvokoulutusta, mentorointia ja valmennusta koko henkilöstölleen ja kannustaa niihin osallistumaan niihin
- varmistaa, että työympäristössä ei esiinny syrjintää, ja soveltaa häirintää koskevaa nollatoleranssistrategiaansa aukottomasti
- jatkaa kohdennettujen tiedotusstrategioiden täytäntöönpanoa, jotta voidaan houkutella kaikista etnisistä taustoista tulevia hakijoita
- kerätä yhdenvertaisuustietoja muun muassa kyselytutkimuksilla, joilla seurataan henkilöstön monimuotoisuutta ja heidän kokemuksiaan työpaikalla.

Jäsenvaltioita kannustetaan

- panemaan täytäntöön häirintää koskevat nollatoleranssipolitiikat julkisella sektorilla
- tarjoamaan järjestelmällisesti ennakokuluulojen torjuntaa ja monimuotoisuutta koskevaa koulutusta kaikille viranhaltijoille.

PÄÄTELMÄT

Tämä strategia on ratkaiseva askel kohti todellista tasa-arvon unionia, jossa kaikki voivat elää ja menestyä joutumatta alttiiksi rasismille, olipa kyse sitten mustaihoisiin kohdistuvasta rasismista, romanivastaisuudesta, antisemitismistä, aasialaisiin kohdistuvasta rasismista tai muslimivihasta. Strategia tarjoaa kattavat puitteet kaikenlaisen rasismin – yksilöiden välisen ja rakenteellisen rasismin, rotuun perustuvan syrjinnän, viharikosten ja väkivallan – torjumiseksi, ja siinä esitetään konkreettisia toimenpiteitä täytäntöönpantavaksi EU:n, kansallisella ja paikallisella tasolla.

Esittäessään tämän rasisminvastaisen strategian komissio sitoutuu torjumaan rasismia kokonaisvaltaisesti valtavirtaistamalla rasismintorjunnan kaikkiin EU:n politiikkoihin ja tekemällä säännöllistä yhteistyötä sidosryhmien kanssa. Edistyksen saavuttaminen edellyttää yhtenäisiä toimia kaikilla tasoilla. EU:n toimielinten ja virastojen, jäsenvaltioiden, alue- ja paikallisviranomaisien, tasa-arvoelinten, yksityisen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan on kaikkien osallistuttava toimintaan aktiivisesti ja konkreettisin toimin.

Rasismi on vastoin EU:n perusarvoja, ja siitä on haittaa unionin sosioekonomiselle yhteenkuuluvuudelle. Varmistamalla, että jokaisella on taustastaan riippumatta yhtäläiset mahdollisuudet koulutukseen, työhön ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen, EU antaa kaikille mahdollisuuden hyödyntää koko potentiaalinsa. Monimuotoiset ja osallistavat ympäristöt edistävät innovointia, luovuutta ja ongelmanratkaisua, jotka ovat talouskasvun avaintekijöitä. Lisäksi tasa-arvon edistäminen ja rasismintorjunta auttavat houkuttelemaan investointeja ja

osaajia, mikä parantaa EU:n kykyä kilpailla yhä yhteenliitetyimmillä ja monimuotoisemmilla globaaleilla markkinoilla.

Komissio kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa tukemaan tämän strategian täytäntöönpanoa. Lisäksi komissio pyytää Euroopan alueiden komiteaa ja Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa kutsumaan koolle paikallis- ja alueviranomaisia, työmarkkinaosapuolia ja kansalaisyhteiskunnan edustajia keskustelemaan siitä, miten rasismien torjumista voidaan edistää.

Komissio seuraa tässä strategiassa esitettyjen toimenpiteiden täytäntöönpanoa ja raportoi siitä kauden puolivälissä.